

Dr. Öğr. Ü. Kübra YETİŞ ŞAMLI

**GEMİ MÜLKİYETİNİN
HUKUKİ İŞLEM YOLUYLA
KAZANILMASI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
KONUNUN BELİRLENMESİ VE İNCELEME PLANI.....	1
GİRİŞ.....	5
§ 1. GEMİ TANIMI VE GEMİ MÜLKİYETİNİN KONUSU	9
I. GEMİ TANIMI.....	9
A. Türk Ticaret Kanunu'nda Yapılan Gemi Tanımı ve Tanımın UNSURLARI.....	9
1. Suda Hareketi Gerektiren Amaca Tahsis Edilme ve Yüzebilme Özelliği.....	11
2. Kendiliğinden Hareket Etme İmkânının Aranmaması	17
3. Pek Küçük Olmama	18
4. Araç Kavramı.....	20
B. Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne İlişkin Mevzuat Çerçevesinde “Gemi” ve “Yat”	23
1. Genel Olarak.....	23
2. Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu Kapsamında Yer Alan Gemiler ve Yatlar	26
3. Gemi ve Yatın Ticari Amaçla Kullanılması Koşulu	29
4. Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne Tescil İçin Gemi ve Malik Bakımından Aranılan Koşullar	30

C. Bağlama Kütüğüne İlişkin Mevzuat Çerçevesinde “Gemi”, “Deniz / İçsu Aracı”	31
1. Genel Olarak.....	31
2. Bağlama Kütüğü Mevzuatı Kapsamında Yer Alan Gemiler ve Araçlar	34
3. Bağlama Kütüğüne Kaydedilebilecek Gemiler ve Araçlar	35
II. GEMİ NİTELİĞİNİN KAZANILMASI VE KAYBI	38
III. GEMİNİN HUKUKSAL NİTELİĞİ	42
IV. GEMİ MÜLKİYETİNİN KAPSAMI	46
A. Genel Olarak.....	46
B. Geminin Bütünleyici Parçaları	47
1. Bütünleyici Parça Sayılmanın Koşulları.....	47
a. Maddi Bağlantı Koşulu	47
b. Ekonomik Bağlantı Koşulu	51
c. Yerel Âdetlerce Bütünleyici Parça Sayılma Koşulu	52
2. Bütünleyici Parça Sayılmanın Sonuçları	54
3. Kanunun Bütünleyici Parça Saydığı Şeyler	57
C. Geminin Eklentileri.....	58
1. Eklenti Sayılmanın Koşulları	58
a. Maddi Bağlantı Koşulu	59
b. Ekonomik Bağlantı Koşulu	60
c. Malikin Arzusuna veya Yerel Âdetlere Göre Eklenti Sayılma Koşulu	61
2. Eklenti Sayılmanın Sonuçları.....	63
D. Geminin Finansal Kiralama Yoluyla Temin Edilen Unsurları.....	65
1. Asli Niteliğini Koruyan Her Malın Finansal Kiralama Sözleşmesine Konu Olabilmesi.....	66
2. Üçüncü Kişilerin Finansal Kiralama Konusu Mal Üzerindeki Aynı Hak İktisaplarının Kiralayana Karşı İleri Sürülememesi	67
3. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Tescil Edileceği Sicil.....	69
E. Geminin Diğer Unsurları	71

V. TÜRK TİCARET KANUNU'NUN GEMİ MÜLKİYETİNE İLİŞKİN HÜKÜMLERİNE TÂBİ OLAN GEMİLERİN BELİRLENMESİ.....	72
A. Mülkiyet Hakkı Bakımından Türk Hukukuna Tâbi Olan Gemiler	72
B. Türk Ticaret Kanunu'nun Gemi Mülkiyetine İlişkin Hükümlerinin Uygulanma Alanı.....	76
1. Ticaret Gemileri ve TTK m. 935/2-a'da Sayılan Gemiler.....	76
2. "Türk Gemi Sicili"ne Kayıtlı Gemiler	78
a. Milli Gemi Sicili'ne Kayıtlı Gemiler	79
b. Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne Kayıtlı Gemiler.....	84
C. Bağlama Kütüğüne Kayıtlı Gemilerin Mülkiyet Hakkı Bakımından Tâbi Olduğu Hukuki Rejim.....	85
D. "Kiracı Sicili"ne Kayıtlı Gemilerin Mülkiyet Hakkı Bakımından Tâbi Olduğu Hukuki Rejim.....	89
E. Sicile veya Kütüğe Kayıtlı Olmayan Gemiler	89
F. Yabancı Gemilerin Mülkiyetinin Devrinde Uygulanacak Hukuk	91
§ 2. GEMİ MÜLKİYETİNİN HUKUKİ İŞLEMLE DEVRİNE İLİŞKİN TEMEL ESASLAR	95
I. Borçlandırıcı İşlem – Tasarruf İşlemi Ayrımı.....	95
II. Borçlandırıcı İşlem: Gemilerin İktisap Sebepleri.....	96
A. Mülkiyeti Devir Borcu Doğuran Sözleşmelerin Genel Özellikleri	97
1. Gemi Satış Sözleşmesi.....	99
a. Tanımı, Özellikleri ve Kurulması.....	99
b. Tâbi Olduğu Hükümler	104
i. Türk hukukuna tâbi sözleşmelerin belirlenmesi.....	104
ii. Gemi satış sözleşmesinin CISG'a tâbi olup olmadığının değerlendirilmesi.....	105
iii. Standart sözleşmeler.....	106
c. Gemi Satış Sözleşmesinin Özellik Arz Eden Hükümleri.....	107

d. Teslim Borcunun İfası ve Hasarın Geçişi	110
2. Mal Değişimi Sözleşmesi.....	112
3. Bağışlama Sözleşmesi	113
B. Diğer Sözleşmeler.....	115
1. Gemi İnşa Sözleşmesi.....	115
2. Finansal Kiralama Sözleşmesi.....	120
a. Tanımı, Kurulması ve Tescili	120
b. Kiracıya Tanınan Satın Alma Hakkı	125
c. Sözleşme Süresi Sonunda Mülkiyetin Kiracıya Geçeğine İlişkin Anlaşma	130
III. Tasarruf İşlemi	131
A. Genel Olarak.....	131
B. Aynî Sözleşme	136
C. Zilyetliğin Devri	140
1. Zilyetlik Kavramı	140
2. Gemi Üzerindeki Zilyetlik.....	146
a. Genel Olarak.....	146
b. Kaptanın Zilyet Yardımcısı Olup Olmadığının Değerlendirilmesi.....	148
3. Zilyetliğin Devri Zorunluluğunun Anlaşma ile Bertaraf Edilememesi	153
4. Zilyetliğin Devrinin İşlevi ve Gemilerde Sicile Tescil Olgusu ile Bağdaşp Bağdaşmadığının Değerlendirilmesi..	156
5. Zilyetlik Devrinin Hukuki Mahiyeti ve Şekilleri	163
6. Gemilerde Zilyetliğin Devrinin Gerçekleşmesi.....	165
a. Genel Olarak.....	165
b. Gemilerin Zilyetliğinin Devri Yolları.....	166
i. Geminin teslimi.....	166
ii. Geminin zilyetliğini sağlayacak araçların teslimi ..	167
iii. Geminin uzak elden teslimi (zilyetlik sözleşmesi). 168	
iv. Geminin kısa elden teslimi	169

v. Geminin zilyetliğinin temsilci aracılığıyla devralınması	171
vi. Geminin hükmen teslimi	173
vii. Geminin zilyetliğinin havalesi	176
viii. Gemiye temsil eden senedin teslimi.....	178
c. Geminin Zilyetliğinin Devrine İlişkin Uygulama.....	179
D. Tasarruf İşleminin Sebebe Bağlı Olup Olmadığı Sorunu.....	181
1. Sebebe Bağlılık – Soyutluk Tartışması.....	181
2. Sicile Kayıtlı Gemi Mülkiyetinin Hukuki İşlem Yoluyla Devrinde Tasarruf İşleminin Soyutluğu.....	185
E. Tasarruf İşleminin Koşula veya Vadeye Bağlanması	190
1. Sicile Kayıtlı Gemilerde Mülkiyetin Saklı Tutulmasının Mümkün Olup Olmadığı Meselesi	194
2. Sicile Kayıtlı Gemilerde Tasarruf İşleminin Koşula veya Vadeye Bağlanması.....	197
§ 3. BAĞLAMA KÜTÜĞÜNE KAYITLI GEMİLERDE MÜLKİYETİN HUKUKİ İŞLEMLE DEVRİ	205
I. Bağlama Kütüğü Mevzuatındaki Düzenleme	205
II. Bağlama Kütüğü Mevzuatında Öngörülen Şekil Şartının Borçlandırıcı İşleme İlişkin Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	208
§ 4. MÜLKİYETİN ZİLYETLİK DEVREDİLMEYEN İNTİKAL ETTİĞİ HÂLLER	213
I. Gemilere Özgü Düzenlemeler.....	213
A. Gemi Payının Devri.....	216
1. Sicile Kayıtlı Gemilerde.....	216
2. Sicile Kayıtlı Olmayan Gemiler ile Bağlama Kütüğüne Kayıtlı Gemilerde	218
B. Donatma İştirakinde İştirak Payının Devri.....	220
1. Sicile Kayıtlı Gemilerde.....	220
2. Sicile Kayıtlı Olmayan Gemiler ile Bağlama Kütüğüne Kayıtlı Gemilerde	221

II. Gemilere Özgü Olmayan Düzenlemeler	222
A. Genel Olarak.....	222
B. Ticari İşletmenin Devri	223
1. Ticari İşletme ve Ticari İşletmenin Malvarlığı Kavramları.....	223
2. Ticari İşletmenin Devrine İlişkin Esaslar	225
a. Devir Sözleşmesi.....	227
b. Ticaret Siciline Tescil ve İlan.....	228
c. Diğer Sicillere (Gemi Siciline) Bildirim	229
d. Devir Kapsamındaki Geminin Mülkiyetinin Geçişi.....	231
C. Geminin Şirkete Aynî Sermaye Olarak Konulması	232
1. Aynî Sermaye Kavramı.....	232
2. Aynî Sermaye Taahhüdü ve Tahhüdün Kabulü	234
3. Aynî Sermaye Olarak Konulan Geminin Mülkiyetinin Geçişi.....	235
D. Şirketlerin Birleşmesi.....	236
1. Birleşme Kavramı.....	236
2. Birleşme Hâlinde Malvarlığının El Değiştirmesine İlişkin Esaslar	237
E. Şirket Bölünmesi.....	239
1. Bölünme Kavramı	239
2. Bölünme Hâlinde Malvarlığının El Değiştirmesine İlişkin Esaslar	240
F. İsteğe Bağlı Açık Artırma Yoluyla Mülkiyetin İntikali	242
G. Diğer Hâller	245
§ 5. GEMİ MÜLKİYETİNİN İYİNİYETLE KAZANILMASI.....	247
I. Gemi Siciline Güvenin Korunması.....	249
II. Sicile Güven İlkesinin Mülkiyetin Hukuki İşleme Devrine İlişkin Esaslarla Bağdaşıp Bağdaşmadığının Değerlendirilmesi	252
III. Sicile Kayıtlı Gemilerde Mülkiyetin İyiniyetle Kazanılmasının Şartları.....	255

IV. Sicile Kayıtlı Olmayan Gemiler ile Bağlama Kütüğüne Kayıtlı Gemilerin Mülkiyetinin İyiniyetle Kazanılması.....	260
V. Mülkiyetin Zilyetlik Devredilmeden İntikal Ettiği Hâllerde İyiniyetle İktisap.....	261
A. Sicile Kayıtlı Gemi Payının ve İştirak Payının İyiniyetle Kazanılması.....	261
B. Gemilere Özgü Olmayan Düzenlemeler Çerçevesinde Durumun Değerlendirilmesi.....	262
§ 6. GEMİ MÜLKİYETİNİN DEVRİNE İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLARDA İHTİYATİ HACİZ VE İLAMIN İCRASI	265
I. Mülkiyetin Devrine İlişkin Uyuşmazlıklarda Geçici Hukuksal Koruma Olarak İhtiyati Haciz	265
A. Genel Olarak.....	265
B. Mülkiyet ve Zilyetlikten Kaynaklanan Uyuşmazlıklar (TTK m. 1352/1-t).....	272
C. Satış Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklar (TTK m. 1352/1-y)	275
II. Mülkiyetin Devrine İlişkin Uyuşmazlıklarda İlamın İcrası.....	276
A. Genel Olarak.....	276
B. Düzenlemenin Uygulanma Alanı	278
C. Hükmün Kesinleşmesi Şartı.....	279
D. Hükmün Sicile veya Konsolosluga Bildirimi.....	279
E. Geminin Teslimine İlişkin İlamın İcrası.....	280
§ 7. GEMİ MÜLKİYETİNİN KAZANILMASININ SONUÇLARI	283
I. Türk Bayrağını Çekme Hakkı Bakımından	283
A. Milli Gemi Sicili'ne Kayıtlı Gemilerde	283
B. Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne Kayıtlı Gemilerde.....	285
C. Bağlama Kütüğüne Kayıtlı Gemilerde.....	286
II. Sicil Kayıtları Bakımından.....	288
A. Malik Değişikliğinin Bildirilmesi Zorunluluğu.....	288

B. Sicilin Düzeltmesi ve İtirazın Tescili	290
III. Gemi İle İlgili Olarak Akdedilmiş Sözleşmeler Bakımından	292
A. Kira Sözleşmesi Bakımından.....	292
1. Gemi Kira Sözleşmesinin Tanımı ve Tâbi Olduğu Hükümler	292
2. Kira Sözleşmesinin Sicile Şerhi.....	293
3. Yeni Malikin Kira Sözleşmesinin Tarafı Olması	296
B. Zaman Çarteri Sözleşmesi Bakımından	298
1. Zaman Çarteri Sözleşmesinin Tanımı ve Hukuksal Niteliği	298
2. Yeni Malikin Zaman Çarteri Sözleşmesi İle Bağlı Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	300
3. TTK m. 1002/3 Hükümünün Zaman Çarteri Bakımından Uygulanıp Uygulanmayacağıın Değerlendirilmesi.....	300
4. Standart Sözleşmeler	304
C. Navlun Sözleşmesi Bakımından	305
D. Sigorta Sözleşmesi Bakımından.....	307
1. Tekne Sigortası Sözleşmesi Bakımından	307
2. Sorumluluk Sigortası Sözleşmesi Bakımından	310
IV. Gemi Üzerindeki Rehin Hakları ve İntifa Hakkı Bakımından.....	312
A. Rehin Hakları Bakımından	312
1. İpotek Hakkı Bakımından	312
2. Gemi Alacaklısı Hakkı Bakımından.....	313
B. İntifa Hakkı Bakımından	315
SONUÇ.....	317
KAYNAKÇA	321